

Naslov originala:

Dr. Wayne W. Dyer

Change Your Thoughts Change Your Life: *Living the Wisdom of the Tao*

Copyright © 2007 by Wayne W. Dyer

Originally published in 2007 by Hay House Inc. USA

Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2019

ZA IZDAVAČA:

Marko Sabovljević

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Marina Sabovljević

PREVOD:

Milica Rakić

LEKTURA I KOREKTURA:

Maja Banjac Kesić

DIZAJN KORICE:

Siniša Subotić

ŠTAMPA:

Alpha print, Zemun

TIRAŽ:

1000

IZDAVAČ:

Publik praktikum

Dobrovoljačka 10/I, Zemun

office@publikpraktikum.rs

011/4202 544; 011/4202 545

Sva prava su zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

DR VEJN DAJER

**PROMENITE
MISLI
PROMENITE
ŽIVOT**

HARMON**NIJA**

Za mog oca, Melvina Lajla Dajera.

Iako te nikada nisam upoznao, posle dubokog uranjanja
u Tao, konačno sam shvatio! To jeste i uvek je bilo potpuno
savršeno. Volim te.

Sadržaj

<i>Predgovor</i>	11
1. Živeti tajnu.....	19
2. Živeti paradoksalno jedinstvo	25
3. Živeti zadovoljno.....	31
4. Živeti beskonačno.....	37
5. Živeti nepristrasno.....	41
6. Živeti kreativno	45
7. Živeti iznad ega.....	51
8. Živeti s tokom.....	57
9. Živeti poniznost.....	61
10. Živeti jednost.....	65
11. Živeti iz praznine	69
12. Živeti s unutrašnjim uverenjem	73
13. Živeti nezavisnog uma.....	77
14. Živeti izvan oblika	81
15. Živeti bez žurbe	85
16. Živeti s postojanošću.....	89
17. Živeti kao prosvetljeni vođa.....	93
18. Živeti bez pravila.....	99
19. Živeti bez vezanosti.....	105
20. Živeti bez nastojanja.....	111
21. Živeti neuhvatljivi paradoks.....	117
22. Živeti s fleksibilnošću	121
23. Živeti prirodno.....	125
24. Živeti bez preterivanja.....	129
25. Živeti iz veličine.....	133
26. Živeti smireno	139
27. Živeti prema svojoj unutrašnjoj svetlosti	143
28. Živeti čestito.....	149
29. Živeti prema prirodnom zakonu.....	155

30. Živeti bez primene sile	161
31. Živeti bez oružja.....	167
32. Živeti savršenu dobrotu Taoa.....	173
33. Živeti vladajući sobom.....	179
34. Živeti veliki put.....	185
35. Živeti iznad zemaljskih zadovoljstava	189
36. Živeti neprimećeno	195
37. Živeti jednostavno.....	199
38. Živeti u skladu sa svojom suštinskom prirodom	205
39. Živeti celovitost	211
40. Živeti s vraćanjem i popustljivošću.....	215
41. Živeti iznad pojavnosti	219
42. Živeti stapajući se u sklad	225
43. Živeti s mekoćom.....	229
44. Živeti znajući kada stati	235
45. Živeti iznad površnosti.....	239
46. Živeti mirno.....	245
47. Živeti bivajući	249
48. Živeti umanjivanjem.....	255
49. Živeti iznad kritikovanja.....	259
50. Živeti kao besmrtnik	263
51. Živeti sa skrivenom vrlinom	267
52. Živeti vraćajući se majci.....	273
53. Živeti časno	277
54. Živeti kao da vaš život pravi razliku	283
55. Živeti puštajući	287
56. Živeti s tihom spoznajom	291
57. Živeti bez autoritarnosti.....	295
58. Živeti neuznemireno srećom ili nesrećom	299
59. Živeti štedljivo i umereno	303
60. Živeti s otpornošću na zlo	307
61. Živeti ne ističući se.....	313
62. Živeti u Taovoj riznici.....	317
63. Živeti bez teškoća	321
64. Živeti bivajući ovde i sada	325
65. Živeti prostodušno.....	331
66. Živeti podražavajući more	335

67. Živeti prema tri blaga.....	339
68. Živeti sarađujući.....	343
69. Živeti bez neprijatelja	347
70. Živeti život spoznajući Boga.....	351
71. Živeti bez bolesti.....	355
72. Živeti sa strahopoštovanjem i prihvatanjem	359
73. Živeti u nebeskoj mreži	365
74. Živeti bez straha od smrti	371
75. Živeti malo zahtevajući	377
76. Živeti savijajući se	383
77. Živeti nudeći višak	387
78. Živeti poput vode.....	391
79. Živeti bez ljutnje.....	397
80. Živeti svoju utopiju	401
81. Živeti bez gomilanja.....	405
 <i>Epilog</i>	 409
<i>Izjave zahvalnosti</i>	413
<i>O autoru</i>	415

Predgovor

*Napredak je nemoguć bez promene, a oni koji ne mogu
da promene svoj um, ne mogu ništa da promene.*

Džordž Bernard Šo

„Promenite misli – promenite život” predstavlja rezultat mog jednogodišnjeg istraživačkog rada, kontemplacije i primene „Tao Te Činga”, knjige mudrosti koja je prevedena više od bilo koje druge knjige na svetu, sa izuzetkom Biblije. Mnogi stručnjaci smatraju ovo delo klasične kineske književnosti za sveobuhvatnu raspravu na temu prirode postojanja. To delo i danas predstavlja vredan izvor za otkrivanje načina života koji obezbeđuje integritet, radost, mir i ravnotežu. Nedavno sam čitao o osobi koja je uspela, čitajući iznova i iznova osamdeset i jednu pesmu ovog drevnog spisa, da savlada svoju po život opasnu zavisnost. Zamislite to! U manje od stotinu kratkih stihova opisan je način života koji je uravnotežen, moralan i duhovan i koji se odnosi na sve aspekte života na ovom svetu.

Legenda kaže da je autor „Tao Te Činga” Lao Ce, prorok koji je bio čuvar carske arhive u drevnoj prestonici Luojangu. Posmatrajući kako sve propada tokom ratova između država, Lao Ce je odlučio da ode na zapad, u pustinju. Kad se našao na ulazu u prolaz Hanku, čuvar kapije po imenu Jin Hsi, koji je znao da Lao Ce važi za mudrog čoveka, zamolio ga je da zapiše suštinu svog učenja, i tako je nastao „Tao Te Čing”, koji se sastoji od 5.000 znakova kineskog pisma.

Proučavajući nastanak „Tao Te Činga”, nikada nisam naišao na neki konkretan istorijski zapis o tome... a, ipak, ovo delo danas postoji u hiljadama verzija na gotovo svim jezicima sveta. Zapravo, posle čitanja ovog klasičnog teksta, jednog jutra i ponovo posle podne tog istog dana, kao i jednog drugog njegovog tumačenja, bio sam potpuno „upećan”. Naručio sam druge prevode, od kojih je pet bilo prilično staro, a ostalih pet su bili nešto savremeniji (njihove naslove možete naći na kraju knjige). Pošto ni Lao Ce ni poreklo njegovih stihova nisu istorijski dokazani, bio sam fasciniran time kako su stručnjaci, u izdanjima koja sam proučavao, na različite načine interpretirali tih 5.000 znakova kineskog pisma, i to pogotovo ako se uzme u obzir da mnogi od njih više nisu u upotrebi i da ih je zbog toga moguće tumačiti na različite načine.

Tada sam se osetio pozvanim da napišem esej o svakoj od pesama tako da pokažem njenu dragocenu mudrost primenjenu na XXI vek. Od tih deset prevoda od kojih sam krenuo, sastavio sam osamdeset jedan odlomak u „Promenite misli – promenite život”, u zavisnosti od toga kako sam ih lično doživeo. Ova knjiga predstavlja moje tumačenje „Tao Te Činga” čiji mi je svaki stih dao uvid u život i prirodu. Dok ih budete čitali, imajte na umu da su ove stranice stvorene na osnovu onoga za šta sam *ja* smatrao da predstavlja najkorisnije aspekte tih deset različitih prevoda koje sam proučavao, pa se unapred izvinjavam za sve što sam izostavio (ili uključio, ako vam se bude činilo da baš ne odgovara savršeno).

Jedan od brojnih darova „Tao Te Činga” jeste njegova sposobnost da dovede do širenja uma, i to pogotovo zahvaljujući načinu na koji Lao Ce koristi ironiju i paradoks da bi vas naveo da sagledate život. Ako mislite da je biti snažan ispravna reakcija, Lao Ce vam savetuje da obratite pažnju na vrednost poniznosti. Ako vam se čini da je delovanje ono što je potrebno, on vas poziva da razmislite o mirovanju. Ako smatrate da će vam gramzivost pomoći da dobijete ono što želite, on vam kaže da pustite i da budete strpljivi.

Ipak, šta je uopšte ta stvar koja se naziva *Tao*? Kao što se kaže u prvoj pesmi, *imenovati nešto znači izgubiti to*, stoga evo najboljeg odgovora koji mi je pao na pamet: Tao je primarna stvarnost, sveispunjujući Izvor svega; Tao nikada ne počinje i nikada se ne završava; on ništa ne čini, a ipak oživljava sve u svetu oblika i granica koji se naziva „svetom 10.000 stvari”.

U svim komentarima „Tao Te Činga”, reč *Tao* najčešće se tumači kao „Put”, reč *Te* je „oblik i energija” (odnosno ono kako se Tao manifestuje), a reč *Čing* je „knjiga”. U svim prevodima koje sam pročitao, *Tao* se objašnjava kao „Put” sa velikim slovom „P”, a *Te* kao dodavanje svetlosti ili boje Putu. I tako, kad pogledam svoje ime, Vejn Dajer, koje nosim već više od šezdeset pet godina, postaje mi jasno šta je možda to što me je privuklo proučavanju i pisanju ovih eseja! Naime, kao što možete da vidite, prva tri slova mog imena sačinjavaju reč „put” (engl. *way*), dok reč *dyer* na engleskom znači „onaj koji dodaje svetlost ili boju”. Nije ni čudo što sam se potpuno posvetio čitanju, pisanju, tumačenju i, što je najvažnije, praktikovanju ove 81 pesme.

U svojoj knjizi „Mudrost Kine i Indije”, dr Lin Jutang kaže: „Ako postoji ijedna knjiga orijentalne književnosti koju treba pročitati, onda je, po mom mišljenju, to Lao Ceova knjiga o Taou... To je jedna od najdubljih knjiga svetske filozofije...” Dok budete čitali „Promenite misli – promenite život”, otkrivaćete svoj put kroz Lao Ceovu mističnu i praktičnu filozofiju, kao i radost izazvanu njenom primenom u životu u današnjem svetu.

Pisanje ove knjige predstavljalo je moje potpuno predavanje idejama za koje se nije uvek činilo da su u skladu sa linearnim logičkim pristupom i promenilo me je na način koji je – kao i sam Tao – neobjašnjiv i neimenovan. Čim sam shvatio da će mi biti potrebno godinu dana da završim ovu knjigu, ona je nastajala na način koji sam opisao u svom dnevniku:

Budim se pre 4 sata ujutru, a onda meditiram, popijem sokove i suplemente, i ulazim u svoj sveti prostor za pisanje. Na stolu se nalazi nekoliko uramljenih crteža na kojima je prikazan Lao Ce; na jednom je odeven u jednostavnu halju, na drugom stoji oslonjen na štap, a na trećem jaše vola. Udubljujem se u rad i čitam jednu pesmu „Tao Te Činga” puštajući da reči ostanu sa mnom i pozivajući sile kako spoljašnjeg tako i unutrašnjeg života da me poduče.

Neki od ovih odlomaka sadrže ideje koje deluju kao da su upućene političkim vođama, ali u svim tim slučajevima, ja na umu imam prosečnog čitaoca. Drugim rečima – tražim mu-

drost za svakoga, a ne samo za one koji se nalaze na nekom položaju u vladi ili u poslovnom svetu.

Unesem nekoliko zabeleški i sledeća tri dana razmišljam o tome šta je Lao Ce rekao. Pozivam Tao da bude sa mnom tokom dana u svim mojim aktivnostima kao pozadina za ono što predstavlja naslov ove knjige. Kažem sebi: „Vejne, promeni svoje misli i posmatraj kako ti se život menja.” I moje misli se menjaju.

Osećam Tao pored sebe, uvek je tu, nikada ništa ne čini i nikada ništa ne ostavlja neučinjenim. Pošto sada Vidim, sa velikim „V”, pejzaž oko mene izgleda drugačije. Ljudi koje Vidim su božanske kreacije koje ne obraćaju pažnju na svoju sopstvenu prirodu, ili, još gore, imaju potrebu da se mešaju u tuđe poslove. Moja perspektiva je sada drugačija: osećam da sam mirniji i strpljiviji. Stalno bivam podsećan na cikličnu prirodu sveta 10.000 stvari i imam snažne uvide koji menjaju ono što vidim. Znam da smo mi ljudi isti kao i ostatak prirodnog sveta i da tuga, strah, frustracija ili bilo koje drugo neprijatno osećanje ne mogu trajati. Priroda ne stvara oluju koja se nikada ne završava. U svakoj nesreći skriva se sreća.

Posle tih dana provedenih u razmišljanju, a onda i u primeni mudrosti pesme, rano ujutru se zagledam u Lao Ceove oči na slici i pitam se: „Na šta si to mislio? Kako to može da se primeni, ovde i danas, na svakoga ko želi da živi na osnovu tih veličanstvenih učenja?”

Ono što se zatim dešava je neverovatno zato što jednostavno samo dođe. Kroz nebrojene godine, kroz moju ljubičastu olovku, na papir se izliva ono što jedino mogu da nazovem „automatskim pisanjem”. Znam da ja to ne posedujem. Znam da ja to ne mogu da dodirnem, osetim, vidim, čak ni da imenujem, ali reči dolaze u svet 10.000 stvari. Zahvalan sam, zbunjen, zapanjen i presrećan. Sutradan započinjem svoju novu četvorodnevnu avanturu s tom mudrošću koju je pre 2.500 godina zapisao kineski učitelj, osećajući se blagoslovenim i počašćenim i obuzet strahopoštovanjem pred dubokim uticajem koji te reči vrše na mene.

Moja vizija je da u ovom XXI veku naš svet mora kao buduće vođe da regrutuje ljude koji su prožeti važnošću Lao Ceovih reči. Naš opstanak kao vrste možda zavisi od shvatanja da bi koncepti kao što su „neprijatelji” i „rat” mogli da nestanu kad bi naš život bio zasnovan na Taou. Vlast će morati da se odrekne toga da reguliše naš privatni život, da naplaćuje prevelike poreze na naše zarade i da narušava našu privatnost.

Ipak, svako mora da sam otkriva i primenjuje sve pouke i istine Taosa. Na taj način, možete doći do ogromnog čuda vašeg sopstvenog bića – da, vi ste Tao na delu. Vaše biće nastalo je iz nepostojanja i vratiće se u nepostojanje. Stoga, da biste uživali najviše što možete i stekli najveću moguću korist, učinite čitanje ove knjige svojim ličnim putovanjem. Najpre proučite jedan odlomak „Tao Te Činga”, a zatim esej koji sledi i koji se odnosi na njega. Onda provedite neko vreme primenjujući to i menjajući način na koji ste uslovljeni da mislite i dopustite sebi da se otvorite ka novom načinu shvatanja tih ideja. Na kraju, individualizujte tu pesmu tako što ćete pisati beleške, uneti crteže ili izraziti sebe na koji god drugi način da želite. Pređite na sledeću pesmu onda kad vam to bude odgovaralo, tempom koji je u skladu sa vašom prirodom.

Sada sledi tekst iz knjige „365 Tao: dnevne meditacije”, autora Deng Ming Daoa, kom volim da se posvetim svakog dana. Pročitajte ovaj odlomak i posmatrajte kako Tao oživljava u vama:

„Ako posvetite mnogo vremena učenju i svom razvoju, ući ćete u Tao. Na taj način ulazite i u svet neverovatnih percepcija. Doživljavate nezamislive stvari, dolaze vam misli i uvidi za koje se čini da su došli niotkuda, shvatate stvari na način koji bi mogao da se smatra jasnovidošću. Ipak, ako odlučite da prenesete nekom drugom to što ste iskusili, ne postoji niko ko će vas razumeti, niko ko će vam verovati. Što se više krećete tim putem, tim ste dalje od puteva koji su uobičajeni u našem društvu. Videćete istinu, ali ćete otkriti da ljudi više vole da slušaju političare, zabavljače i šarlatane.

Ako ste poznati kao sledbenik Taosa, moglo bi se desiti da vas ljudi potraže, ali retki su oni koji će zaista shvatiti Tao. To su ljudi koji će Tao koristiti kao štake. Govoriti im o čudima koja ste

videli često znači upuštati se u uzaludnu i neprimerenu komunikaciju. Zbog toga se i kaže da oni koji znaju ne govore.

Zašto jednostavno ne ćutati? Uživajte u Taou onako kako želite. Neka drugi misle da ste glupi. Duboko u sebi, bićete radosni jer znate tajne Taoa. Ako sretnete nekoga ko od vašeg iskustva može imati korist, podelite to s njim. Ali ako ste samo luralica u gomili nepoznatih ljudi, pametnije je ćutati.”

Možda je najvažnija poruka „Tao Te Činga” da se nauči kako uživati u luksuzu jednostavnosti onoga što vam je rečeno kroz taj drevni sveti spis. Dok budete primenjivali njegove ideje u praksi, otkrivaćete svu njegovu dubinu, ali istovremeno će vas zaprepastiti njegova jednostavnost i prirodnost.

Savet ovog drevnog učitelja je toliko lako primenljiv da ne smete pokušavati da ga zakomplikujete. Samo dopustite sebi da ostanete u harmoniji sa svojom prirodom, kojoj možete verovati ako je slušate i ako se ponašate u skladu s njom.

Nadam se da ćete se zaljubiti u Lao Cea i njegov predivni „Tao Te Čing” i da ćete dodati *svoju* svetlost i boju Velikom Putu. Nudim vam svoju ljubav zajedno sa svojim opredeljenjem za svet sa središtem u Taou. Ne mogu zamisliti lepšu viziju za vas, za našu planetu i za naš univerzum.

Vejn V. Dajer
Maui, Havaji

Napomena autora: Oslanjao sam se na neke od prevoda Tao Te Činga više nego na druge, i želeo bih da posebno naglasim da je prevod Džonatana Stara (Tao Te Ching: The Definitive Edition) onaj iz kojeg potiče najviše navoda datih u ovoj knjizi, i da je taj prevod najviše u skladu s mojim viđenjem i tumačenjem Taoa. (Pesme 6, 13, 18, 29, 33, 38, 39, 44, 46, 49, 54, 56, 58, 62, 67, 69, 72, 74, 76 i 79 preuzete su najvećim delom iz ovog Starovog prevoda.) Svakome ko želi da stekne dublji uvid u stihove Tao Te Činga – što bi produbilo njegovo razumevanje ideja predstavljenih u ovoj knjizi – preporučujem da koristi prevod Džonatana Stara. Njegova verzija Tao Te Činga jedinstvena je ne samo po svom izvrsnom prevodu stihova već i po tome što daje prevod, reč po reč, simbola kineskog pisma kojima je napisan originalni tekst. Korišćenjem ovakvog doslovnog prevoda čak i oni koji ne poznaju drevni kineski jezik mogu da u velikoj meri steknu uvid u značenje originalnog teksta.

*O pticama
znam da one
imaju krila da lete,
o ribama da imaju peraja da plivaju,
o divljim zverima da imaju noge da trče.
Za noge tu su klopke,
za peraja mreže, a za krila strele.
Ali, ko zna kako zmajevi
nadvisuju vetar i oblake na nebu?
Danas sam ga video
[Lao Cea] i on je zmaj.*

Iz knjige „Način života po Lao Ceu”,
koju je preveo Viter Bajner

(Ove reči se pripisuju Konfučiju i smatra se da ih je izrekao pošto je posetio
od sebe starijeg Lao Cea da bi od njega zatražio savet u vezi s nekim pitanjima
ceremonijalne etiketice.)

Pesma 1

*Tao koji se može izreći,
nije večni Tao.
Ime koje se može imenovati,
nije večno ime.*

*Tao je i imenovano i bezimeno.
Jer je bezimeno izvor svih stvari;
jer je imenovano majka 10.000 stvari.*

*Nikada ne žudeći, čovek može da vidi tajnu;
uvek žudeći, čovek vidi samo pojavnost.
A upravo je tajna
put ka razumevanju.*

Živeti tajnu

U ovoj uvodnoj pesmi „Tao Te Činga“, Lao Ce nam kaže: „Tao je i imenovano i bezimeno...” Našem zapadnjačkom umu ovo izgleda kao paradoks – i to jeste paradoks! Paradoksalno mišljenje je duboko utkano u istočnjačko poimanje sveta, poput jina i janga ili ženskog i muškog, a stvari se nonšalantno opisuju kao „ovo” i „ono”. S druge strane, mi Zapadnjaci smo skloni tome da posmatramo suprotnosti kao koncepte koji su međusobno nespojivi i u kontradikciji. Ova knjiga od nas zahteva da promenimo taj svoj duboko usađeni način razmišljanja i da onda posmatramo kako se kao rezultat toga naš život menja.

Tao je neznano, nevidljivo carstvo iz kojeg sve potiče, dok se istovremeno nalazi neprimetno unutar svega. Kad poželimo da vidimo to nevidljivo (tajnu), tada pokušavamo da je definišemo koristeći terminologiju iz spoljašnjeg sveta, koji Lao Ce naziva „10.000 stvari”. On nam kaže da nam odustajanje od pokušaja da vidimo tajnu zapravo omogućava da je vidimo. Ili, kako ja volim da o tome mislim: „Pusti sve i prepusti se Bogu”. Kako da to učinimo? Jedan od načina je da sebi dozvolimo da praktikujemo način razmišljanja u paradoksima shvatajući da su žudnja (htenje) i nezahtevanje (puštanje) različiti, ali, ipak, isti... ili, bolje rečeno, da su dva tajanstvena kraja istog kontinuuma.

Žudnja predstavlja fizički izraz stvaranja uslova koji nas čini sposobnim da shvatamo, odnosno to je pripremanje našeg unutrašnjeg

sveta za primanje. Po Lao Ceu, ako poželimo da saznamo ili vidimo tajnu Taoa, ona će se prikazati u različitim pojavnim oblicima, ali nikada kao sama tajna. Ali to ipak nije čorsokak! Na osnovu te naše žudnje, skriveni Tao će procvetati. To je kao da se žudnja pretvara u puštanje. Žudnja – čovek vidi pojavnost; nezahtevanje – čovek vidi samu tajnu.

Kad se uskladimo sa onim što nam Lao Ce govori, onda postaje očigledno da naš svet stvara veliki broj primera tog paradoksalnog procesa. Samo pomislite na rad u bašti i žudnju za ukusnim domaćim paradajzom ili prolećnim narcisima: ako im dozvolite da rastu, to je ono što će se i dogoditi. A sada razmislite o stvarima u životu koje uključuju žudnju i koliko se to razlikuje od puštanja: kao što je, recimo, želeti spavati pre nego što se ode na spavanje. Želeti držati dijetu pre nego što to zaista učinite. Želeti voleti pre nego što zavolite. U ovom pozivanju na Tao, nezahtevanje zapravo znači verovanje, dopuštanje i puštanje. Žudnja je početak i osnova nezahtevanja, ali želeti je početak i osnova puštanja. Oni su jedno te isto, ali i različito.

Obratite pažnju na periode kad u svom telu osećate gde se nalazite u kontinuumu između žudnje i puštanja (odnosno nastojanja i sprovođenja). Nastojati svirati klavir, voziti automobil ili voziti bicikl isto je i različito od stvarnog sviranja klavira, vožnje automobila ili vožnje bicikla. Kad se ove aktivnosti iz spoljašnjeg sveta najpre pozele i onda nauče, tada dolazi vreme kad je puštanje ono što činite. Cilj je prepoznati u svom telu razliku između nastojanja i puštanja i onda postati svestan osećaja puštanja bez napora. Sem toga, ova praksa će voditi ka sve većoj svesnosti o nevidljivoj tajni i 10.000 stvari koje su vidljive pojave našeg sveta.

Tih 10.000 stvari o kojima Lao Ce govori predstavljaju kategorizovane, klasifikovane i imenovane predmete na Zemlji, koji nam pomažu da komuniciramo jedni s drugima i definišu ono o čemu govorimo i razmišljamo. Ipak, uz svu našu tehnološku stručnost i naučnu kategorizaciju, nikada ne možemo stvoriti oko ili jetru, pa čak ni zрно pšenice. Svaka od tih stvari – zajedno sa podsetnikom koji sadrži poznati ili imenovani svet – potiče iz tajne, iz večnog Taoa. Baš kao što svet nisu njegovi imenovani delovi, tako ni mi nismo samo koža, kosti i tečnosti od kojih se fizički sastojimo. I mi smo večni Tao koji nevidljivo pokreće naš jezik da govori, naše uši

da slušaju i naše oči da gledaju da bismo iskusili i ono manifestovano i tajnu. Svesno dopuštanje te neimenovane tajne predstavlja način da se praktikuje Tao.

Da li to znači da se treba izlagati nekom štetnom uticaju? Naravno da ne. Da li to znači kako treba da verujete u tajnu u trenucima kad vas neko obmanjuje ili zlostavlja? Naravno da ne. Da li to znači da nikada ne pokušate da promenite stvari? Ne. To znači stvarati naviku da se bude u tajni kojoj dopuštamo da kroz nas neometano teče. To znači dopustiti paradoks bivanja u obliku i istovremenog dozvoljavanja tajni da se odvija.

Činite Tao; pronađite svoj način da živite u tajni. Kao što Lao Ce kaže u prvoj pesmi: „A upravo je tajna put ka razumevanju.”

Evo mog saveta kako treba ove reči svakodnevno primenjivati u XXI veku:

Prvo i pre svega – uživajte u tajni!

Dopustite da vam se svet sam otkrije i nemojte neprestano pokušavati sve da shvatite. Tako, recimo, dopustite da vaše veze s drugim ljudima jednostavno samo postoje jer će se sve razvijati u skladu sa božanskim poretком. Nemojte se toliko truditi da nešto učinite – jednostavno dopustite. Nemojte se stalno zamarati pokušajima da shvatite svog bračnog druga, svoju decu, roditelje, šefa ili bilo koga drugog, zato što Tao radi sve vreme. Naviknite se da, kad sva vaša očekivanja propadnu, pustite stvari da budu onakve kakve jesu. Opustite se, oslobodite se, prepustite se i shvatite da se neke od vaših želja više odnose na svet kakav bi po vama trebalo da bude nego na svet kakav jeste u tom trenutku. Postanite pronicljivi posmatrač. Manje donosite sudove, a više slušajte. Pronađite vreme da se otvorite ka neverovatnoj tajni i neizvesnosti koju svi mi doživljavamo.

Pratikuje da se oslobodite stalnog imenovanja i definisanja.

Proces definisanja je nešto što je većina nas naučila u školi. Vredno smo učili da bismo jednog dana bili u stanju pravilno da

definišemo stvari i da bismo dobili visoke ocene. Većina obrazovnih ustanova insistira na tome da se sve identifikuje, što na kraju vodi do titule koja nas određuje kao visokoobrazovanu osobu sa znanjem iz neke određene oblasti. Ipak, uprkos tome, mi znamo, iako nam to niko nije rekao, da ne postoji titula, stručna sprema ili oznaka koja nas zaista određuje. Isto kao što voda nije reč „voda”, „aqua”, „Wasser” ili oznaka H_2O , ništa u ovom univerzumu nije naziv koji nosi. Uprkos našim beskrajnim kategorizacijama, nijedna životinja, nijedan cvet, nijedan mineral i nijedan čovek ne mogu biti opisani i određeni. Zbog toga nam Lao Ce kaže da „ime koje se može imenovati, nije večno ime”. Mi moramo uživati u veličanstvenosti onoga što vidimo i osećamo umesto da stalno pamtimo i razvrstavamo.

Sada činite Tao

U nekom trenutku današnjeg dana obratite pažnju na to da li vas neka osoba ili situacija uznemirava ili iritira. U tom trenutku odlučite da činite Tao (odnosno da praktikujete Put) i okrenite se unutar sebe i pokušajte da vidite gde se nalazite u kontinuumu između žudnje i puštanja. Dozvolite da paradoks želje za onim što vas iritira nestane i pustite da bude ono što jeste. Potražite to unutar sebe da biste ga osetili, ma gde da je i ma kako da se kreće kroz vaše telo.

Usmerite svoju pažnju na to da vam um bude otvoren, dozvoljavajući time da puštanje u vama potpomogne tajnu. Obratite pažnju na to kako se osećaj ispoljava: možda osećate „leptiriće” u stomaku ili su vam kosti krute ili vam srce jako udara ili vas steže u grlu. Ma gde da je, pustite ga da postoji kao tajanstveni glasnik unutar vas samih i posvetite mu svoju pažnju bez donošenja ikakvog suda. Primetite da želja za osećajem iritacije nestaje i posmatrajte ga sa saosećanjem. Prihvatite šta god da se desi. Sretnite se sa tajnom unutar sebe bez definisanja, objašnjavanja ili odbrane. U početku je to suptilna razlika za čiju identifikaciju morate sami preuzeti odgovornost. Sami možete pripremiti osnove svog bića za iskustvo življenja tajne.

